

Vijf jaar stikstofimpasse!

In 2019 legde de Raad van State een bom onder het Nederlandse stikstofbeleid. De Programmatische Aanpak Stikstof PAS werd door die uitspraak buiten werking gesteld, waardoor tal van bouwprojecten werden getroffen. Een nieuwe vergunningsaanpak was noodzakelijk. Anno 2024 is daar nog steeds geen sprake van, en duurt de stikstofimpasse nog altijd voort. Wegenbouw, de bouw van grote nieuwe fabrieken en grootschalige woningbouw zijn daardoor niet meer mogelijk. De enige projecten die nu nog lopen zijn voor 2019 vergund, nieuwe komen er niet bij. De maatschappelijke gevolgen zijn nog altijd groot en verklaren voor de druk op ons vestigingsklimaat.

Oplossingen door kennis

Mijn verbazing over dit dossier bracht me er toe hierover het boekje *Stikstof, weg uit de impasse* te schrijven, met als rode draad dat enige kennis van zaken nodig is om de juiste oplossingen te vinden. Daarom kreeg ik hulp van een adviseur van VNO-NCW Brabant Zeeland, een chemicus met een lange staat van dienst binnen de overheid. Oplossingen zijn er wel degelijk, maar wel op basis van enige kennis van het dossier. Kennis die over het algemeen ver te zoeken is binnen de politiek, kan helaas worden geconstateerd. Zonder dat vervolgens deskundigen in staat worden gesteld wel met een oplossing te komen.

Beweging is nodig

Verbazing of twijfel over de noodzaak om naar vermindering van de stikstofuitstoot te streven is er niet. Dat is gewoon nodig. Wel is er verbazing over het feit dat wij het stikstofprobleem tot enorme proporties hebben laten uitgroeien. Steeds meer bouwprojecten komen on hold te staan, terwijl dat de problemen echt niet vermindert. We zijn helemaal stil komen te staan, terwijl er juist beweging nodig is om uit de 'stikstofcrisis' te komen.

Stikstofdioxide en ammoniak: een kort technisch uitstapje

Kortweg zijn er twee stikstofsoorten die zorgen voor de stikstofdeken binnen ons land: stikstofdioxide en ammoniak. Stikstofdioxide komt vrij bij verbranding van fossiele brandstoffen en verspreidt zich veel verder (honderden kilometers)

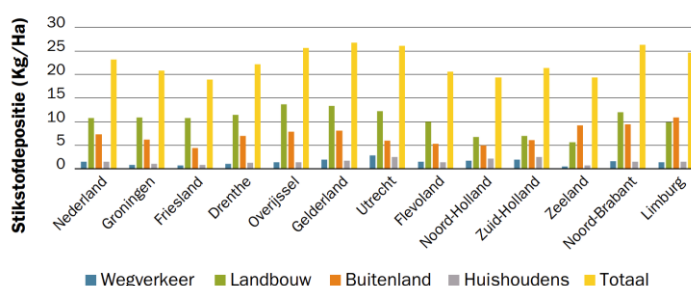
dan ammoniak. Ammoniak komt vrij binnen de veeteelt wanneer 'poep en pis' in stallen samen komen, komt vaak binnen een paar kilometer weer op de grond terecht. Een deel ervan vormt fijnstof in de lucht en wordt door de wind verder verspreid.

Beide dragen bij aan de stikstofdeken die boven ons land hangt. Vanuit die deken slaat er stikstof neer, de zogenaamde depositie, en teveel stikstof tast onze natuur aan. Omdat de natuur er niet goed voor staat in ons land, is daling van de neerslag van stikstof geboden. Vandaar de uitspraak van de Raad van State in 2019.

Dit gaat echter allemaal voorbij aan enkele simpele maar belangrijke feiten.

- Stikstofdioxide trekt zich niets aan van landsgrenzen. Ook stikstof uitgestoten in Duitsland, België en zelfs Frankrijk slaat neer in Nederland. Voor gericht beleid moeten we dus beter zicht hebben op de herkomst van de stikstof. Zie ook het staatje van TNO hieronder. Vooral buitenland en veeteelt bepalen de hoogte van de depositie van stikstof, met het verkeer als goede 'derde'
- De twee verschillende vormen van stikstof worden op dezelfde hoop gegooid, terwijl

Variabele sectorbijdragen per provincie

Figuur 3. Bijdragen van verschillende sectoren en buitenland aan de depositie per provincie.⁷

reductie ervan vraagt om een andere aanpak en gericht beleid.

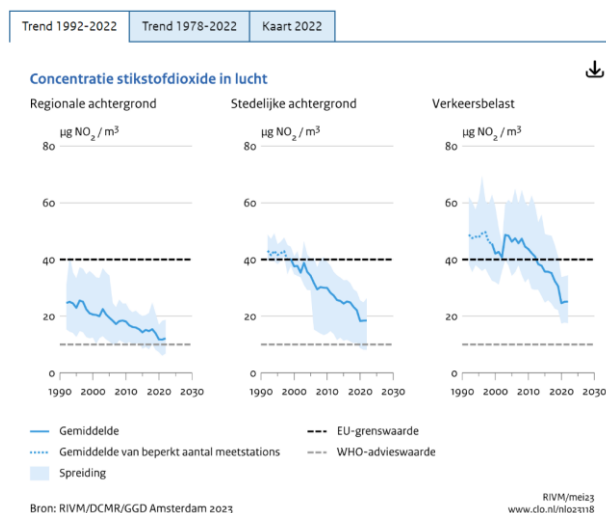
- De natuur staat niet alleen onder druk door te veel stikstof, maar ook door verdroging en de verstedelijking in ons land.
- Tot zover het technische uitstapje over stikstof.

Vermindering CO2 = vermindering stikstof

We moeten de uitstoot van stikstof terugbrengen en de natuur verbeteren, daar bestaat geen twijfel over. Maar nu even terug naar onze achterban. Het bedrijfsleven zorgt voor uitstoot van stikstofdioxide door verkeersbewegingen en industrie. De uitstoot daarvan loopt al jaren terug als gevolg van de energietransitie. Vermindering van de uitstoot van CO2 zorgt immers voor een evenredige vermindering van de uitstoot van stikstofdioxide.

Dat blijkt ook uit de onderstaande cijfers van het RIVM over de stikstofconcentratie in de lucht boven Nederland:

- Nederland voldoet aan de Europese normen qua stikstofconcentratie;
- de veel strengere WHO-normen komen zelfs binnen bereik;
- de langjarige trend is dalend.

Vragen?

Neem contact op met Jan van Mourik
Belangenbehartiger milieu en duurzaamheid
mourik@vnoncwbrabantzeeland.nl | 06- 25051509

Iets meer bewegingsruimte

Wat wij vragen is dat een deel van die daling wordt ingezet voor meer bewegingsruimte voor industrie, woningbouw en verkeer. Met iets meer bewegingsruimte kunnen we de huidige impasse grotendeels doorbreken, zonder dat de dalende trend ten aanzien van de uitstoot van stikstofdioxide wordt doorbroken. In aanvulling hierop: gelet op de energietransitie is voor industrie en verkeer eigenlijk geen behoefte aan apart stikstofbeleid. Dat schreef minister Van der Wal ook in haar eerste beleidsbrief in het voorjaar van 2023.

Nuchtere feitenanalyse

Maar waarom gebeurt dat nu dan niet? Politiek en ambtenarij houden elkaar momenteel in een houdgreep, waardoor een nul komma nul beweging is. De discussie is volstrekt gepolitiseerd en komt nooit toe aan een nuchtere analyse van de feiten. Met als bijzonderheid dat dit dossier ambtelijk in handen is van het ministerie van LNV. Wat de oorzaak ook is, al vijf jaar (!) slaagt dit ministerie er niet dit dossier ook maar tot het begin van een oplossing te brengen. Dat is onacceptabel.

Vijf jaar stikstofimpasse

Voor VNO-NCW en MKB Nederland is het hoog tijd om aan de bel te trekken. Het vestigingsklimaat in ons land staat immers onder druk. Dat heeft tal van oorzaken, maar de stikstofimpasse kwam vorig voorjaar bij een enquête onder onze leden in Brabant en Zeeland in elk geval als belangrijke oorzaak en grote zorg naar voren. De feiten ondersteunen dat: door de stikstofcrisis ligt de ontwikkeling, aanleg en onderhoud van cruciale infrastructuur, bedrijventerreinen en bouwprojecten stil.

Een oplossing zonder expertise van een autoriteit op stikstofgebied is uitgesloten. Naar onze inschatting kan TNO deze rol vervullen. Er kunnen ook andere zijn, maar expertise is broodnodig. Na vijf jaar impasse is niets doen echter geen optie